

**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-403/21-L

Název	Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace
Sídlo	Mariánská 570, 470 01 Česká Lípa
E-mail	dd.ceskalipa@gmail.com
IČ	49864360
Identifikátor	600028828
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Ilona Hellerová
Zřizovatel	Liberecký kraj
Místo inspekční činnosti	Mariánská 570, 470 01 Česká Lípa
Termín inspekční činnosti	21. 6. 2021 – 23. 6. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace (dále „DD“, „školské zařízení“) zřízen Libereckým krajem vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Do školského zařízení jsou zařazovány děti se soudem nařízenou ústavní výchovou nebo na předběžné opatření. Nejvyšší povolený počet lůžek je 24. V evidenci bylo k datu inspekce ve třech rodinných skupinách 21 dětí ve věku čtyř až 20 let. Smlouvu o prodlouženém pobytu měly dvě děti, z nich jedna dívka bydlela ve cvičném bytě pronajatém od městského úřadu. Dvě děti docházely do mateřské školy, čtyři do středních školy a ostatní do základní školy. Se speciálními vzdělávacími potřebami bylo pět dětí. DD sídlí v patrové budově vilového typu blízko středu města. Budova nemá bezbariérový přístup. Výchova a vzdělávání dětí probíhá podle školního vzdělávacího programu DD (dále „ŠVP“). DD poskytuje dětem celodenní stravování.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školského zařízení (dále „ředitelka“) je ve funkci devět let. Předložila zpracovaný koncepční záměr rozvoje školského zařízení, který za podpory a spoluúčasti zaměstnanců průběžně naplňuje. Ve spolupráci se zřizovatelem aktualizuje jednotlivé etapy rozvoje vedoucí k optimálním podmínkám pro přípravu dětí na běžný život. Stanovená strategie v dokumentech školského zařízení je srozumitelná. Naplňováním ŠVP a Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči (dále „standards kvality péče“) DD připravuje děti pro jejich návrat do rodin a pro samostatný život.

Organizační struktura DD odpovídá typu a jeho velikosti. Ředitelka přenesla některé pravomoci na vychovatelku, která je zároveň zástupkyní (dále „pověřená vychovatelka“) v době její nepřítomnosti a na jednotlivé pracovníky. Kontrolní systém je funkční, pověřená vychovatelka řídí a hospituje výchovně vzdělávací proces, jehož realizace je doložitelná. Vyvozené závěry z kontrol přispívají ke zkvalitnění výchovného procesu i chodu školského zařízení.

Podstatou vnitřního informačního systému jsou především porady pedagogů a každodenní kontakty ředitelky a pověřené vychovatelky se zaměstnanci. Pravidelně probíhají operativní porady s pedagogy, kde si vzájemně předávají informace o dětech a plánovaných aktivitách. Školské zařízení má nastavená jasná pravidla činností a přenosu informací ve vnitřním řádu. Informace o průběhu výchovně vzdělávacích činností v rodinných skupinách s následným přijímáním konkrétních opatření jsou zaznamenávány v knize denní evidence, denících rodinných skupin a zápisech z jednání porad vychovatelů. Ke zvýšení efektivity by přispěl vnitřní elektronický systém propojený napříč rodinnými skupinami.

Počet pedagogů v současné době odpovídá potřebám školského zařízení. Podařilo se přijmout muže – vychovatele. Noční služby vykonávají pouze bezpečnostní pracovníci, neumožňují tak kvalifikované řešení výchovně vzdělávacích problémů dětí, pokud to situace vyžaduje. Všichni zaměstnanci předložili potřebné dokumenty pro výkon přidělené práce.

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků vychází z plánu dalšího vzdělávání. Plán individuálního profesního rozvoje zaměstnanců není veden. Ve sledovaném období nastoupil vychovatel, který si kvalifikační předpoklady doplňuje studiem na vysoké škole. Do praxe je uváděn přiděleným mentorem. Pedagogové se účastnili vzdělávání k usnadnění přechodu dětí zpět do vlastní rodiny a různých forem rizikového chování dětí, což se pozitivně odráželo při práci s dětmi. V rámci samostudia se věnovali počítačové gramotnosti se zaměřením na distanční výuku.

Prostorové i materiální podmínky DD poskytují velmi dobré zázemí pro život v rodinných skupinách, který se přibližuje až nadstandardně životu v rodině. Kromě vhodných prostor a vybavení má například každé dítě širokou postel s ergonomickou matrací. Estetická stránka prostoru rodinných skupin je na velmi dobré úrovni. Nechybí vliv osobní invence dětí, chodby jsou vyzdobené výtvarnými pracemi i fotografiemi. Děti mají k dispozici malá zákoutí s dobře vybavenou knihovnou. Vybavení informační technologií je na dobré úrovni. Všechny děti, které se účastnily distanční výuky, měly postupně vytvořené adekvátní materiální podmínky. Pozemek s účelným vybavením umožňuje rozmanité sezónní činnosti. K dopravě dětí na různé akce má školské zařízení služební automobily.

Ředitelka analyzuje rizika v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví dětí. Pedagogičtí pracovníci prokazatelně seznamují děti s pravidly bezpečnosti a ochrany zdraví a ochrany před sociálně patologickými jevy jak v objektu DD, tak při různých mimoústavních akcích.

Oblast prevence rizikového chování je zpracována do preventivního programu, který vychází z analýzy konkrétních rizik a dobře reflektuje specifika zařízení. Podobně je zpracován také tzv. krizový plán. Základní cíle jsou nastaveny účelně a směřují k rozvoji sociálních dovedností a zdravému životnímu stylu.

Vedení zařízení získává finanční prostředky i z dalších zdrojů např. sponzorských dotací na podporu vzdělávání a úhradu volnočasových aktivit dětí a také věcné dary od Potravinové banky.

Nabídka školního stravování je v souladu se zdravou výživou. Při významných osobních příležitostech se náklady na nákup potravin na jednoho strávníka navyšují o 300 Kč.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Děti jsou po přijetí do DD zařazovány do rodinných skupin s respektováním sourozeneckých vztahů a jejich speciálních potřeb. Je jim přidělen klíčový pracovník a vysvětlena jeho úloha.

Pedagogové na základě hodnocení dětí navrhují adekvátní opatření ve výchově. Děti se k nim dle svých sdělení mohou vyjádřit. Dokumenty jsou zakládány do spisů dětí. Pochvaly či drobné prořešky jsou zaznamenávány v knize denní evidence.

Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností jsou pestré, vychází z ročního plánu výchovně vzdělávacích činností. Při jejich tvorbě vychovatelé přihlížejí k dosavadním znalostem a zkušenostem jednotlivých dětí, cílená provázanost týdenních programů s programy rozvoje osobnosti dětí však nebyla zaznamenána.

Sledované činnosti byly zaměřené na plnění domácích úkolů včetně procvičování učiva z hlavních předmětů a nabídkové činnosti z programu dne. Děti měly prostor pro odpočinek a volné činnosti, které uspokojovaly jejich biologické potřeby. Jsou vedeny k návyku pravidelné přípravy na školu. V rámci přípravy na budoucí samostatný život se starší děti aktivně podílejí na chodu domácnosti jako v běžných rodinách. Při individuálních činnostech se děti věnovaly výtvarným činnostem, četbě nebo hrály společenské hry. Pedagogové podporovali rozvoj zejména komunikativních a sociálních kompetencí. Respektovali specifické problémy dětí, jejich tempo, přistupovali k nim empaticky. Činnosti probíhaly v přátelském a bezpečném sociálním prostředí. V rodinných skupinách v době inspekční činnosti vládla příjemná atmosféra. Komunikace mezi pedagogickými pracovníky a dětmi byla spontánní a založená na vzájemném respektu. Pedagogové podporují sociální vazby mezi dětmi i dodržováním rituálů a tradic (slavení narozenin, dosažení nějakého úspěchu atd.). Při sledovaném rituálu oslavy úspěšného zakončení školy jedné dívky děti samostatně připravovaly pohoštění. Práci si rozdělily, pracovaly kooperativně a s viditelnou empatií.

Velmi zručně a esteticky upravily slavnostní tabuli, dokázaly definovat postup přípravy jídel i stolování. Také zajistily drobné dárky. Jednotlivě pak přednesly dívce přání. Vychovatelka plnila úlohu případné koordinátorky. V rodinné skupině byla velmi příznivá atmosféra, účastnily se i pozvané děti z jiné rodinné skupiny. Tato činnost byla inspirativní jak pro dívku, tak i výraznou motivací dětí pro další vzdělávání.

Do přípravy jídel o víkendech se zapojují všechny děti dle uvážení pedagoga. Děti jsou vedeny k aktivní účasti na přípravě stravy, nakupují samostatně potraviny z finanční zálohy předané od vychovatele.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Po přijetí do DD jsou děti seznámeny se svými právy a povinnostmi. Při rozhovorech se školními inspektorkami dokázaly některá práva a povinnosti prezentovat. Děti je mají v každé rodinné skupině k dispozici na nástěnkách.

V současné době je kolektiv dětí věkově různorodý. Převládají v něm děti mladšího školního věku. Nikdo z dětí není psychiatricky medikovaný, výraznější problémy chování se vyskytují ojediněle. Od poslední inspekční činnosti odešlo z DD 17 dětí, dvě děti se podařilo umístit do pěstounské péče, pěti dětem byla zrušená ústavní výchova, dvě byly přeřazeny do dětského diagnostického ústavu (dále „DDÚ“), ostatní děti odešly pro zletilost. Příchozích dětí bylo 21. Z toho dvě z DDÚ, osm z rodiny, ostatní z jiných organizací. Pedagogická práce byla velmi náročná vzhledem k chybějící diagnostice dětí, což je dlouhodobý problém. Systematická spolupráce s odborníky pro stanovení diagnostiky navázána není. Dvěma dětem, které opustily DD pro zletilost, byl poskytnut jednorázový peněžitý příspěvek a věcná pomoc podle individuálních potřeb stanovených vnitřním řádem.

Zařízení se systematicky zabývá výsledky výchovy a vzdělávání, monitoruje psychosomatický stav dětí a vede o nich průběžné záznamy. Systém hodnocení je založen na bázi individuálního přístupu ke každému dítěti včetně důrazu na znalost jeho osobnosti. Ke kvalitnějšímu poznání jednotlivých dětí by přispěla cílená a pravidelná spolupráce s dalšími odborníky, například s psychologem. Za prokázané porušení povinností vymezených vnitřním řádem jsou dětem v odůvodněných případech ukládána opatření ve výchově v podobě zákazu sledování televize, používání notebooku nebo omezení volných vycházek. Možnost snížení kapesného se v praxi neuplatňuje. Na tvorbě opatření ve výchově se podílela spoluspráva, což je pro děti významné z hlediska pochopení jeho obsahu. Kladná výchovná opatření, která mají pro děti výrazně motivační význam, jsou v porovnání se zápornými opatřeními využívána ve větší míře. Problémy s rizikovým chováním dětí byly operativně účinně konzultovány a řešeny v rámci týmové spolupráce vychovatelů.

Programy rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) jsou vypracovány dle standardů kvality péče, s dětmi jsou projednávány. Vzhledem k tomu, že nejsou zaneseny do týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti, děti je nedokáží plně specifikovat. Vyhodnocovány jsou v souladu s požadavkem standardů kvality péče. Rozvoji osobnosti dětí přispívají četné sportovní a kulturní aktivity, při kterých probíhá účinná spolupráce s řadou charitativních, neziskových nebo komerčních institucí.

Prevence rizikového chování se celkem daří eliminovat. Útěky se vyskytují sporadicky, jeden byl zaznamenán v roce 2020 a to opakovaně u jedné dívky, která byla následně přeřazena do jiného školského zařízení. Děti v rozhovorech s inspektorkami uváděly, že nemají důvod k útěku a k vychovatelům mají důvěru. Své připomínky a podněty sdělují dětem osobně vychovatelům nebo vedení školského zařízení. Mohou se vyjádřit k zamýšleným

opatřením ve výchově. Dále v rozhovorech potvrdily, že mají možnost pohybu mimo zařízení formou samostatných vycházek i možnost osobních návštěv u osob blízkých. Cítí se tu bezpečně, to aktivně podporuje jejich zdravý psychický a emoční vývoj. Stravu si pochvalují, materiálně nestrádají, mohou zde projevit vlastní názor. Líbí se jim tu a svůj pobyt zde hodnotily pozitivně. V době pandemie DD realizoval pro děti řadu přednášek v rámci primární prevence (nebezpečí internetu, nebezpečí závislostí, poskytnutí první pomoci, atd.). Děti byly vedeny i k pohybovým aktivitám. Vysoká pozornost je věnována sexuální výchově.

V rámci plnění standardů kvality péče je dětem přidělen klíčový pracovník, děti mají prostor pro vlastní soukromí, vlastní uzamykatelnou skříňku. Výrazně jsou podporovány aktivity mimo zařízení v přirozeném sociálním prostředí prostřednictvím návštěv zájmových útvarů. Každé dítě navštěvuje minimálně jeden zájmový kroužek týdně. Na odchod ze školského zařízení jsou děti cíleně připravovány. Přispívá k tomu i život ve cvičném bytě. Průběžně a zejména před dosažením zletilosti je dětem zdůrazňován význam úspěšného dokončení jejich studia. Dětský domov pomáhá zletilým nezaopatřeným dětem při jejich odchodu vyhledáváním ubytování, zaměstnání, poskytuje materiální pomoc. Některé děti i po odchodu udržují kontakt s DD.

Partnerské vztahy přispívají ke zvyšování nabídky vzdělávání a zájmové činnosti mimo školské zařízení. Efektivní spolupráce je se školami, které byly nápomocny při distanční výuce. Zcela se nedaří spolupráce s některými pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany dětí, poradenskými zařízeními a DDÚ.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Podařila se realizace opravy střechy a některých vnitřních prostor.
- Rodinné skupiny jsou vybavovány novým nábytkem a potřebnými spotřebiči.
- Pedagogický sbor byl posílen o mužský vzor – vychovatele.
- Pedagogové odpovědně zajistili ve spolupráci se školami distanční výuku, v době pandemie po celý den přímou pedagogickou práci.
- Školské zařízení má od městského úřadu pronajatý byt, využívaný jako cvičný byt v přípravě dětí na samostatný život.

Silné stránky

- Systematické materiální vybavování rodinných skupin pro optimální chod jako v běžné rodině.
- Pokroky dětí jsou průběžně s dětmi vyhodnocovány.
- V rámci školského zařízení je důsledně zaznamenáván posun výsledků každého dítěte.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Noční služba od 20 hodin je zajištěna pouze jedním bezpečnostním pracovníkem.
- Vychovatelé nezajišťují do večerky případné potřeby dětí.
- Chybí provázanost PROD s týdenními programy výchovně vzdělávací činnosti.
- Nejsou nastaveny konkrétní postupy spolupráce s partnery (psycholog, etoped).

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zajistit noční služby tak, aby byla do večerky zajištěna přímá pedagogická práce.
- Zaznamenat PROD do týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti.
- Nastavit konkrétní postupy spolupráce s etopedem a psychologem.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina, č. j.: ZL-7/17-Š
2. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitelky s účinností od 1. srpna 2018 ze dne 6. 6. 2018
3. Školní vzdělávací program Dětského domova Česká lípa, účinnost od 1. 8. 2020
4. Vnitřní řád dětského domova ze dne 1. 4. 2020
5. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti
6. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti - květen, červen 2021
7. Program prevence zařízení, školní rok 2020 – 2021
8. Knihy denní evidence
9. Spisy dětí
10. PROD
11. Zhodnocení programu prevence zařízení za první pololetí školního roku 2020 – 2021
12. Plán sexuální výchovy na školní rok 2020 - 2021
13. Vyhodnocení plánu sexuální výchovy za první pololetí školního roku 2020 – 2021
14. Rizikové chování dětí, školní rok 2020 – 2021
15. Kontrolní a hospitační činnost, září 2020 – květen 2021
16. Provozní řád, platný od 1. 9. 2020
17. Organizační řád, platnost od 1. 9. 2020
18. Osobní spisy všech pracovníků (výpis z rejstříku trestů, psychická způsobilost)
19. Kniha léků
20. Kniha útěků
21. Kniha stížností
22. Kniha úrazů
23. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2019 - 2022
24. Kniha ostatních návštěv
25. Kniha úředních návštěv

26. Řád školní jídelny ze dne 1. 9. 2016
27. Provozní řád školní jídelny ze dne 1. 9. 2015
28. Dokumenty pro posouzení ekonomických podmínek
29. Dokumenty pro posouzení Bezpečnosti a ochrany dětí

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Miloslava Paclíková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu	Paclíková v. r.
PaedDr. Dana Rozkocová, školní inspektorka	Rozkocová v. r.
Mgr. Štěpánka Martinková, školní inspektorka	Martinková v. r.
Bc. Irina Kopčanová, kontrolní pracovnice	Kopčanová v. r.

V Liberci 12. 7. 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Ilona Hellerová,Hellerová v. r.
ředitelka školského zařízení

V České Lípě 19. 7. 2021